

Helhetlig og språkutviklende skriveundervisning i fremmedspråk¹

Dette undervisningsforløpet viser hvordan man gjennom en helhetlig og språkutviklende undervisning kan ta elevene et steg videre i skrivningen - fra fortellingen og inn i en teksttype som elever på nivå I kan forventes å mestre: *Informerende beskrivelse*. Ulike former for stillasbygging, som modellering, varierte læringsaktiviteter og læringsamtaler skal gi elevene støtte i prosessen med å utvikle seg som skrivere. Ved å lede elevene gjennom ulike faser, skapes dessuten et skrivemiljø som legger til rette for dybdelæring.

Sirkelen for læring og undervisning, som her fungerer som en overordnet modell for undervisningsplanleggingen, har sitt utspring i sjangerskolen i Australia og bygger på teorier om språk (Systemisk Funksjonell Lingvistikk) og læring (Vygotskys sosiokulturelle perspektiv). Sirkelmodellen har fire faser og det å dvele ved hver og en av dem vil innebære en mer eksplisitt og helhetlig skriveopplæring. Samtidig ivaretas også andre språkferdigheter fram mot et skriftlig sluttprodukt. Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning har tilpasset modellen til norske forhold: [Sirkelen for læring og undervisning](#) og gir i tillegg eksempler på hvordan fasene kan operasjonaliseres i en læringsprosess. En styrke ved denne versjonen er at vurdering for læring inngår i alle undervisningsforløpets faser.

Fasene i Sirkelen for læring og undervisning:

- Fase 1 Bygge kunnskap
- Fase 2 Dekonstruere modelltekst
- Fase 3 Konstruere tekst i fellesskap
- Fase 4 Skrive individuelt

Videre inneholder vårt skisserte undervisningsforløp aktiviserende og variert metodikk som fortrinnsvis bygger på Kagans *Cooperative Learning (CL)*. CL ivaretar sentrale forutsetninger for god læring der elevene blir engasjert i og forstår læringsprosesser samt deltar i kommunikasjon og samarbeid.

Metodikken er særlig synlig i sirkelens to første faser (fase 1 og 2), der elevene involveres aktivt i arbeidet med å bygge opp kunnskap om emnet og granske modellteksten *Informerende beskrivelse* på avsnitts-, setnings-, ord- og teksttypenivå. Innholdet i den lærerstyrte læringsamtalen, som danner utgangspunkt for felles skrivning i fase 3, baserer seg i større grad på lærer/elev- interaksjon og lar seg derfor vanskeligere konkretisere. Det samme gjelder fase 4 som dreier seg om elevenes selvstendige skrivning (individuelt eller i samarbeid). Her skal elevene ved hjelp av en skriveramme og anvendelse av kunnskap de har bygget opp i foregående faser skape en tekst. Lærerens rolle i de siste fasene er observatør og veileder. Læringsmateriellet som følger undervisningsforløpet inneholder imidlertid også ideer til organisering og forslag til igangsettende refleksjonsspørsmål til disse fasene.

¹ Sirkelen for læring og undervisning. Sirkelen er tilpasset fra [Skripesenteret](#)

Sentrale spørsmål

- Hva kjennetegner tekstene i fremmedspråk?
- Hvordan kan en støtte/bygge stillaser for elevenes skriving av tekster i faget?
- Hvordan kan modelltekster bidra til større forståelse for teksttyper når det gjelder egen skriving?
- Hvordan kan det legges til rette for elevaktiverende skriveundervisning?
- Hvordan kan et undervisningsopplegg med vekt på skriving i fremmedspråk (faktatekster) se ut?

Forankring i *Kunnskapsløftet*:

Materiellet i dette undervisningsforløpet er i tråd med *Å kunne skrive som grunnleggende ferdighet* slik den er beskrevet i *Kunnskapsløftet* (LK06) for faget fremmedspråk:

«Å kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig i fremmedspråk er sentralt i utviklingen av kompetanse i fremmedspråket [...]. Disse ferdighetene er viktige redskaper i arbeidet med å forstå og ta i bruk det nye språket i stadig mer varierte og krevende sammenhenger på tvers av kulturer og fagfelt. [...]».

Materiellet ivaretar også skriveferdigheten slik den gjenspeiles i kompetansemål (nivå I), for eksempel:

«Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- skrive tekster som forteller, beskriver eller informerer
- forstå og bruke et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- bruke grunnleggende språklige strukturer og former for tekstbinding».

Undervisningsforløpets fokus kan i tillegg forankres i både læreplanens *Formål* og i beskrivelsen av hovedområdet *Kommunikasjon*:

Formål: «Å lære et fremmedspråk dreier seg først og fremst om å bruke språket – å lese, lytte, snakke og skrive – i forskjellige sammenhenger».

Kommunikasjon: «Hovedområdet [...] dreier seg om formidling av mening gjennom fremmedspråket. Det omfatter lytting, lesing, skriving, muntlig produksjon og spontan samhandling knyttet til ulike kommunikasjonssituasjoner, medier, sjangere og språkfunksjoner. Det omfatter også språklig repertoar – ordforråd, setningsbygning og tekstsammenheng – og spesifikke språklige ferdigheter som er nødvendig for å mestre ulike kommunikasjonssituasjoner. [...]».

Gjennom læringsaktivitetene i foreliggende undervisningsforløp ivaretas videre *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen* sine kapitler om prinsipper for læring, utvikling, danning og skole, blant annet:

«I arbeidet med fagene skal elevene møte oppgaver og delta i varierte aktiviteter av stadig økende kompleksitet» og «For å skape motivasjon og læringsglede i undervisningen trengs et bredt repertoar av læringsaktiviteter og -ressurser innenfor forutsigbare rammer».